

Asia: VN/25733/2021

Luonnos Suomen digitaaliseksi kompassiksi

1. Kompassin tarkoitus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kokonaisuutena luonnos Suomen digitaaliseksi kompassiksi on kunnianhimoinen. Luonnos sisältää monia asioita, joiden tavoitellaan olevan valmiina vuoteen 2030 mennessä. On tärkeää tarkastella luonnoksessa esitettyjä asioita realistisesti ja miettiä ovatko ne realistisia toteuttaa vuoteen 2030 mennessä.

Tehy haluaa osallistua ja olla vaikuttamassa digitalisaatioon, automatisaatioon ja robotiikkaan liittyvään kehittämiseen sosiaali- ja terveysalan henkilöstön ja asiakkaiden näkökulmasta. Digitalisaatio ja robotiikka helpottavat työntekijöiden työtä, mutta samaan aikaan tähän on taattava riittävät resurssit. Lisäksi on tärkeää huomioida, että kansalaisille ja sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöille taataan riittävät digitaaliset taidot.

2. Haasteet ja mahdollisuudet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Haasteet ja mahdollisuudet on tunnistettu melko hyvin. Luonnos on melko ylätasolla oleva. On tärkeää, että panostetaan palveluiden saatavuuteen, saavutettavuuteen ja siihen, että kansalaiset saavat palveluita yhdenvertaisesti.

3. Tavoitteet

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Tehy pitää tärkeänä, että kansalaisille taataan riittävät digitaaliset taidot, jotta kaikilla on mahdollisuus tasavertaisesti osallistua näiden palveluiden käyttöön. Lisäksi jokaisen sosiaali- ja terveysalan työntekijän tulisi osata perusasiat erilaisten teknologioiden käytöstä. On erityisen tärkeää huomioida mm. haavoittuvassa asemassa olevat, vanhukset ja muut erityisryhmät, joilla ei välttämättä ole resursseja riittävien digitaalisten taitojen tai laitteiden hankkimiseen. On turvattava

asiointi myös niille henkilöille, joilla ei ole mahdollisuutta sähköiseen asiointiin, koska yhteiskunnasta sivuun jääminen ja syrjäytyminen vähentävät luottamusta yhteiskuntaan.

Nykyään on käytössä erilaisia digitaalisia oppimisympäristöjä ja pedagogisia toimintamalleja, jotka ovat mahdollistaneet osaamisen joustavan kehittämisen ajasta ja paikasta riippumatta. Pidämme tätä tärkeänä, koska paikasta ja ajasta riippumaton oppiminen on nykypäivää. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa tulee hyödyntää digitalisaatiota ja varmistaa oppimisen, opetuksen ja ohjauksen laatu opiskelijälähtöisesti. Digitaalisten oppimisympäristöjen ohella sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa on varmistettava riittävä kädentaitojen harjoittelu simulaatio- ja työpajaympäristöissä ja työpaikoilla. Muutoksen aikaansaamiseksi on tärkeää, että lisäpanostetaan osaamisen ja oppimisen lisäksi tutkimukseen, kehittämiseen ja innovaatiotoimintaan.

Digitalisaation sanotaan lisäävän palveluiden asiakaslähtöisyyttä, parantavan laatua ja tuottavuutta sekä haastavan organisaatiot toiminnalliseen muutokseen. Pidämme tärkeänä, että palveluiden käyttäjät (=kansalaiset, työntekijät yms.) otetaan aktiivisesti mukaan myös palveluiden kehittämiseen. Digitaalisten ratkaisujen käyttöönotossa vauhti ei saa olla liian kova, jotta kansalaiset ja työntekijät pysyvät mukana kehityksessä. Tulevaisuudessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että palveluiden digitalisoimisessa huomioidaan myös palveluiden saavutettavuus ja esteettömyys. Tämä edellyttää mm. palveluiden tuen vahvistamista ja vahvaa yhteistyötä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välillä.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

Tehyn näkemyksen mukaan digitalisaatio vapauttaa hoitotyöntekijöiden työaika, jolloin työtehtäviä voidaan kohdistaa aiempaa enemmän välittömään potilastyöhön. Digitalisaatio mahdollistaa sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämisen asiakaslähtöisiksi ja edistää palvelujen integraatiota. Palveluiden tulee olla oikea-aikaisia, vaikuttavia sekä tehokkaita. Nämä edellyttävät sekä uusia toimintamalleja että digitaalisten palvelujen laajamittaista käyttöönottoa.

Pidämme tärkeänä, että uusia digitaalisia ratkaisuja ei tehdä vain vanhoja toimintamalleja digitalisoimalla vaan on tärkeää uudistaa julkisen terveydenhuollon toimintakulttuuria. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että palvelut ja niiden prosessit täytyy miettiä uudelleen, jotta järjestelmä toimii mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi on tärkeää tarkastella ja mitata digitaalisten palveluiden vaikuttavuutta kriittisesti. Ei ole tarkoituksenmukaista käyttää soveltumattomia tai heikosti toimivia digitaalisia ratkaisuja. Uusien digitaalisten palveluiden käyttöönotossa pitää luottaa aikaisempiin käyttökokemuksiin. Jokaisen organisaation ei ole tarpeen ensiksi pilotoida palveluita, koska tästä aiheutuu turhaan ylimääräisiä taloudellisia kustannuksia erityisesti palveluiden tuottajille. Lisäksi turhat pilotoinnit kuormittavat henkilöstöä ja vievät resursseja palveluntuottajan kehittämistyöstä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän uudistamisen ja digitalisoinnin tavoitteena on taata kansalaisille sujuvat ja turvalliset palvelut. Lisäksi toimiva julkinen hallinto tarvitsee toteutuakseen selkeitä poliittisia tavoitteita ja päätöksiä sekä investointeja julkisen sektorin digitalisaatioon.

4. Avaintulokset

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Digikompassin tavoite, jossa Suomi olisi vuoteen 2030 mennessä 1. sijalla digitaalisia perustaitoja seuraavassa eurooppalaisessa DESI-vertailussa (kansallinen tavoite 16-74-vuotiaat 85%), vaatii paljon panostusta digitaalisten perustaitojen opettamiseen. Onko tämä realistista? Digitaalisten perustaitojen opettamiseen ollaan esityksen perusteella laatimassa ohjelma, joka sisältää digitaalisten perustaitojen kuvaukset sekä taitotasojen arviointimenetelmät. On tärkeää, että perustaitojen kuvaus on realistinen ja perustuu tavoitteisiin, jotka kaikkien on mahdollista saavuttaa.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

Luonnoksessa sanotaan, että digitalisaatio ja sen myötä uudet teknologiat, kuten automaation ja robotiikan ratkaisut, antavat mahdollisuuden kehittää palveluita niin, että mahdollisimman moni prosessi hoituu automaattisesti taustalla. Tehy haluaa osallistua ja olla vaikuttamassa digitalisaatioon, automatisaatioon ja robotiikkaan liittyvään kehittämiseen sosiaali- ja terveysalan henkilöstön ja asiakkaiden näkökulmasta. Digitalisaatio ja robotiikka helpottavat työntekijöiden työtä, mutta samaan aikaan tähän on taattava riittävät resurssit. Tulevaisuudessa on tärkeää, että panostetaan palveluiden saatavuuteen, saavutettavuuteen ja siihen, että kansalaiset saavat palveluita yhdenvertaisesti.

5. Mittarit

Lausuntonne osaamisen osa-alueen osalta

Digikompassin tavoite, jossa Suomi olisi vuoteen 2030 mennessä 1. sijalla digitaalisia perustaitoja seuraavassa eurooppalaisessa DESI-vertailussa (kansallinen tavoite 16-74-vuotiaat 85%), vaatii paljon panostusta digitaalisten perustaitojen opettamiseen. Onko tämä realistista? Digitaalisten perustaitojen opettamiseen ollaan esityksen perusteella laatimassa ohjelma, joka sisältää digitaalisten perustaitojen kuvaukset sekä taitotasojen arviointimenetelmät. On tärkeää, että perustaitojen kuvaus on realistinen ja perustuu tavoitteisiin, jotka kaikkien on mahdollista saavuttaa.

Lausuntonne infrastruktuurit-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne yritykset-osa-alueen osalta

-

Lausuntonne julkisten palveluiden osa-alueen osalta

-

6. Tuloksellisuuden seuranta ja yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

7. Muut huomiot digikompassiluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Vartiainen Tiina
Tehy ry